

РЕШЕНИЕ

№ 29699

гр. София, 11.09.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 11 състав, в
публично заседание на 07.07.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Петя Стоилова

при участието на секретаря Цветанка Митакева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **10711** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от АПК във вр. с чл. 2в, вр. с чл.1, ал.1 от ЗОДОВ.

Образувано е първоначално по искова молба на К. Г. В., находящ се в затвора С. срещу Република България, с която е предявен иск за изплащане на обезщетение за причинени неимуществени вреди с цена на иска 8 000 000лв., изразяващи се във вредни последици от неоказване на своевременна медицинска помощ – извършване на биопсия, както и че е лишен от възможността за нормален сексуален живот в затвора, в който се намира от 7г.10м. и 12 дни към датата на подаване на ИМ. Искът е за нарушение на общностното право на ЕС – чл.3,5,8,9,13,14, от ЕКЗПЧ, чл.47 и 48 от хартата на ЕС.

Направено е доказателствено искане за разпит на 8 свидетели.

С Молба от 12.11.24г. ищецът е направил уточнение на исковата молба, а именно, че е насочена срещу Министерството на правосъдието, а не срещу Република България по отношение претенцията, че е лишен от възможността за нормален сексуален живот в затвора, в който се намира от 7г.10м. и 12 дни към датата на подаване на ИМ. По отношение на претенцията за неоказване на своевременна медицинска помощ обаче, исковата молба не е уточнена, фактическите твърдения са оскъдни и не става ясно от какво незаконосъобразно поведение – акт, действие/бездействие и на кой орган произтичат твърдените вреди, в какво се изразяват. Дадена е повторна възможност на ищеца с разпореждането от 25.11.24г. да уточни ИМ и да посочи съответен ответник за тази своя претенция или да заяви изрично, че не я поддържа в рамките на това съдебно производство с ответник Министерството на правосъдието.

Със заявление от 16.01.25г. Г. К. не прави уточнение на исковата молба във връзка с ненаправена

биопсия, а обяснява, че не е бил заведен на протезиране на зъби. Поради това, с Разпореждане от 16.01.2025г. съдът е разделил производството по делото, като адм.д. 10711/2024г. на Административен съд София-град 11 състав продължава по предявения срещу Министерството на правосъдието иск за обезщетение за вреди от това, че Г. К. е лишен от възможността за нормален сексуален живот в затвора С., в който се намира от 7г.10м. и 12 дни към датата на подаване на ИМ, в нарушение на правото на ЕС, чл.3,5,8,9,13,14, от ЕКЗПЧ, чл.47 и 48 от хартата на ЕС.

По направеното искане за предоставяне на правна помощ съдът се е произнесъл на 12.11.24г. и е назначил за служебен защитник адв. С. Т., определена от САК. Същата е подала молба на 26.11.24г., с която е поискала да бъде освободена, поради фактическа невъзможност да осъществи нужната правна помощ по делото и противоречия в линията на защита на ищеца. С Разпореждане от 27.11.24г. съдът е освободил адв. Т. и е изискал от САК да определи нов адвокат от Регистъра за ПП. С уведомително писмо от 28.11.24г. е определен адв. А. Д., който на 28.11.24г. е подал молба, с която изрично заявява, че се отказва от защита по делото, тъй като не е компетентен професионално за такава защита и е в лошо здравословно състояние. Съдът го е освободил на 29.11.24г. и е изпратил ново искане до САК. С уведомително писмо от 02.12.24г. е определена адв. А. В., съдът я е назначил и е изпратил за изпълнение разпореждането от 25.11.24г., но на 23.12.24г. адв. В. е подала молба да бъде освободена, с оглед предявеният иск за нарушение на общностното право на ЕС и ЕКЗПЧ и чл.47 и чл.48 от Хартата на ЕС, тъй като тези искове не са в нейната компетенция. След отправено ново искане, САК е посочил адв. Д. Ш., съдът го е назначил на 03.01.25г., а на 09.01.25г. е постъпило молба от адвокатата, който заявява, че не разполага с нужния опит и квалификация и моли да бъде заменен.

С Определение от 16.01.2025г. съдът е разделил производството по делото. Адм.д. 10711/2024г. на Административен съд София-град 11 състав продължава по предявения срещу Министерството на правосъдието (след уточнението от 12.11.24г.) иск за обезщетение за вреди от това, че Г. К. е лишен от възможността за нормален сексуален живот в затвора С., в който се намира от 7г.10м. и 12 дни към датата на подаване на ИМ, в нарушение на правото на ЕС, чл.3,5,8,9,13,14, от ЕКЗПЧ, чл.47 и 48 от хартата на ЕС. С молба от 29.11.25г. ищецът е уточнил, че цената на този иск е 4 000 000 лева.

След като четирима адвокати, посочени от БПП са подали молби за отвод, съдът отново е поискал определяне на адвокат, който да осъществява правна помощ на ищеца. Посочената на 17.01.25г. адв. Й. А. е подала молба на 23.01.25 и на 30.01.25г., като моли да не ѝ се връчват книжа по делото и да бъде освободена, тъй като не работи в сферата на правото на ЕС и не познава материята на общностното право.

На 14.03.25г. е постъпил отговор на исковата молба от Министерството на правосъдието чрез упълномощен юрисконсулт, според който исковата молба е недопустима, но е неоснователна и недоказана. Възразява се срещу искането за допускане на 8 свидетели, като се моли допуснатите свидетели да бъдат разпитани видеоконферентно, с оглед процесуална икономия.

Съдът, като е намерил исковата претенция за изяснена и допустима, в рамките на служебното начало е насрочил делото за разглеждане в о.с.з., без допуснатата правна помощ да бъде реално осъществена по обективни причини - отказ на назначените общо петима адвокати.

В проведените две открити съдебни заседания с видеоконферентна връзка със затвора С. ищецът, редовно призован не се е явил в залата за видеоконференция.

Ответникът Министерството на правосъдието е представляван от юрк. Д., която моли исковата молба да се остави без уважение по аргументи, изложени в писмения отговор.

От фактическа и правна страна, след като разгледа представените по делото писмени

доказателства, съдът намира следното:

От данните по делото се установява и е служебно известно на съда от други производства по иски молби на К. Г. В. – гражданин на Руската федерация, че ищецът се намира в затвора С. с мярка за неотклонение „задържане под стража“, взета по реда на НПК от 7 години, 10 месеца и 12 дни (към датата на подаване на исковата молба). Същият твърди, че е понесъл неимуществени вреди, оценени от него на стойност 8 000 000 лева от това, че през времето на престоя си в затвора е бил лишен от нормален сексуален живот. Няма данни към датата на приключване на устните състезания по настоящото дело да има постановена и влязла в сила присъда по воденото срещу него наказателно дело. Твърди се нарушаване на правото на ЕС – чл. 47 и 48 от Хартата на ЕС, както и нарушение на чл. 3, 5, 8, 9, 13, 14 от Европейската конвенция за правата на човека.

По искане на ищеца, във връзка с неговите твърдения са снети свидетелски показания на лишените от свобода Г. К. К. и О. П. В..

Г. К. К. – 54 години, не е осъден, задържан е с мярка за неотклонение, както К., с тази разлика, че делото му за умишлено убийство пета година е на първа инстанция. В затвора е от 2019 г. Знае, че по-рано е имало интимно свиждане, махнали са го. Смята, че в цяла Европа го има и то не е нужно да си женен с граждански брак, за да ти дойде половинката. Защото това си е биология, същото е като храненето, течностите и дишането. Лишаването от секс в затвора е някаква форма на изтезание. Свидетелят не се е виждал с Г. К. от много време, от година и нещо. Свидетелят е разведен, но има сериозна връзка с жена и се виждат два пъти в месеца за по 40 минути, но не по начина, по който искат.

Вторият свидетел О. П. В. – 40 години, подсъдим за убийство, четвърта година е в затвора. Заявява, че е факт това, че нямат възможност за сексуален живот в затвора С.. От лятото на 2023 г. не се е виждал с Г. К.. Няма съпруга. Няма приятелка. Има същите оплаквания като Г. К.. Не може да определи той колко страда от това, че няма сексуален живот в затвора, но се е оплаквал, че е ограничено това негово право, още преди, когато били заедно, мисли, че К. е женен.

От правна страна исковата молба е ДОПУСТИМА, но разгледана по същество е НЕОСНОВАТЕЛНА по следните съображения:

Със ЗИДЗОДОВ, обн. ДВ бр. 94/29.11.2019 г. – пар. 2 от него е приета новата разпоредба на чл. 2в ЗОДОВ, според ал. 1, т. 1 на която, когато вредите са причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, исковите се разглеждат от съдилищата по реда на АПК – за вреди по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Според посоченият текст Държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, както и за вредите, причинени от действието на отменени като незаконосъобразни или обявени за нищожни подзаконовни нормативни актове. Вредите, подлежащи на репарирание по чл. 2в, ал. 1, т. 1 ЗОДОВ следва да представляват неблагоприятни последици в правната сфера на ищеца, които са резултат от достатъчно съществено неспазване на някаква разпоредба от правото на Европейския съюз от държавните органи или длъжностни лица, в случая Министерство на правосъдието на Република България, което не му е осигурило възможност, според исковата претенция на Г. К., той да има нормален хетеросексуален живот в затвора С., където е задържан.

На първо място, Европейската конвенция за защита на правата на човека (ЕКПЧ) не е пряко европейско право, тя е международно споразумение, сключено от Съвета на Европа, който има отделен юридически статус от Европейския съюз. В този смисъл нарушения на Конвенцията не представляват нарушения на правото на Европейския съюз, за тях има предвиден специален съд – Европейският съд по правата на човека, със специфичен процесуален ред за разглеждане, както и

условия за допустимост на жалбите. Следователно исковата претенция за обезщетение по отношение на твърдяното нарушение на ЕКПЧ е НЕДОПУСТИМА за разглеждане в това производство по чл.2в от ЗОДОВ.

Чл.47 и 48 от Хартата на основните права на Европейския съюз, които са посочени в исковата молба не са относими към конкретната искова претенция на Г. К.. Същите гласят:

„Член 47

Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес

Всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия.

Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван.

На лицата, които не разполагат с достатъчно средства, се предоставя правна помощ, доколкото тази помощ е необходима, за да се осигури реален достъп до правосъдие.

Член 48

Презумпция за невиновност и право на защита

1. Всеки обвиняем се счита за невинен до установяване на вината му в съответствие със закона.

2. На всеки обвиняем се гарантира зачитане на правото на защита.“

Предвид липсата на логическа и съдържателна връзка с исковата претенция, не се констатира достатъчно съществено неспазване на тези разпоредби от правото на Европейския съюз, поради което исковата молба в тази част е НЕОСНОВАТЕЛНА.

Предвид невъзможността, въпреки положените усилия ищецът да бъде подпомогнат от адвокат в това производство, съдът след проучване на европейската уредба и като съобрази отговора на ответната страна от 14.03.25г., в който не е взето становище по същество на претенцията на Г. К., намира следното:

Европейското право не предвижда обща уредба на правото на затворниците на съпругески свиждания. Това е право, което варира в зависимост от волята на държавата да го предвиди във вътрешното си законодателство. Макар че Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) на Съвета на Европа не предвижда изрично право на съпругески свиждания, във връзка с прилагането на Член 8 ЕКПЧ, Европейският съд по правата на човека е постановил, че затворниците запазват основни права, включително правото на личен и семеен живот. Съдът обаче балансира правото на семеен живот със задължението на затворническите власти да поддържат ред и сигурност. ЕСПЧ е признавал, че съпругеските свиждания могат да подпомогнат достойнството на лишените от свобода и да съдействат за тяхната реинтеграция в обществото. Така например в решението по делото *A. v. U.* (№ 41220/98, 29 април 2003 г.) ЕСПЧ приема, че липсата на възможност за съпругески свиждания може да накърни правото на семеен живот и че държавата трябва да обоснове ограниченията. В решението по делото *V. v. R.* (№ 78146/01, 12 юни 2008г.) Съдът отбелязва, че поддържането на семейни връзки е от значение за достойнството и бъдещата реинтеграция на затворниците. В решението по делото *D. v. the U. K.* (Голям състав, № 44362/04, 4 декември 2007 г.), въпреки че конкретно касае достъпа до изкуствено оплождане, Съдът изрично подчертава значението на съпругеските отношения за личния и семеен живот на лишените от свобода и връзката им с реинтеграцията.

Държави с право на свиждания са Б., Д., Ф., Г., Гърция, Н., П. и Ш.. В Н. например, е позволено едно спокойно (без надзор) свиждане месечно при определени условия – ако срокът на лишаване от свобода е поне шест месеца и ако съществува стабилна връзка. Според Решение на

Конституционния съд на Италия от април 2024 г., забраната за съпругески свиждания нарушава правата на човека, защитени от италианската Конституция и от ЕКПЧ. Основните аргументи на съда са, че правото на интимност и личен живот е основно човешко право, което продължава да важи и по време на изтърпяване на наказание. Връзките между съпрузи и партньори са важни за личното достойнство и за социалната реинтеграция на затворниците.

В обобщение, няма единен европейски стандарт: Европейското право не гарантира автоматично съпругески свиждания – всяка държава решава сама дали да ги допуска. Европейският съд по правата на човека не е постановил, че държавите са длъжни да осигуряват съпругески свиждания, но е признал значението им за зачитане на човешкото достойнство и за подпомагане на връзките със семейството. Тенденцията е, все повече европейски държави да възприемат тези свиждания като средство за насърчаване на ресоциализацията и намаляване на напрежението в затворите.

Конституция на Република България в чл. 32, ал.1 постановява, че личният живот на гражданите е неприкосновен. Всеки има право на защита срещу незаконна намеса в личния и семейния му живот и срещу посегателство върху неговата чест, достойнство и добро име. Законът за изпълнение на наказанията и задържането под стража обаче не предвижда право на интимни свиждания на затворниците, а само удължено свиждане за срок до 4 часа, което според чл. 98, ал.1, т.5 е форма на поощрение: за подчертана дисциплинираност, за проявено сътрудничество при провеждането на социални и възпитателни мероприятия, за постигнати успехи в работата, спорта, културно-масовата дейност и други положителни прояви на лишените от свобода. Удължените свиждания се провеждат в специално обзаведени помещения. Така, както са уредени в закона, те нямат характер на интимни свиждания. Липсата на разрешени интимни свиждания се установява и от показанията на разпитаните свидетели.

От горното следва, че не е налице нарушение на правото на Европейския съюз, нито незаконосъобразно действие или бездействие на затворническата администрация или на орган или длъжностно лице на Министерство на правосъдието по смисъла на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, в резултат на което за ищеца биха могли да възникнат претендираните вреди. Липсва както първата предпоставка за реализиране на отговорността на държавата по чл.2в, ал.1, т.1 вр. с чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, така и доказани и установени по размер такива. Продължителната липса на сексуален живот безспорно се отразява негативно на физиологията и психиката на лишените от свобода: причинява промени в нивата на хормоните, проблеми с простатата, липсата може да води до раздразнителност или тревожност, стрес и напрежение – сексуалният акт и оргазмът отделят ендорфини и окситоцин, които понижават стреса. При продължително въздържание, особено ако е нежелано, има риск от засилено чувство на самота и понижено настроение и самочувствие, чувство за социална изолация, депресия. Въвеждането на интимни свиждания обаче зависи изцяло от преценката и волята на българския законодател, тъй като правото на Европейския съюз не съдържа задължителна уредба, относно осигуряване на възможност за интимен живот - съпругески или несъпругески свиждания с възможност за уединение на задържани и лишени от свобода лица. За разлика от К. съд на Италия, чието решение, цитирано по-горе е довело до законодателна промяна, българският Конституционен съд няма правомощие да задължи законодателния орган да приеме определен закон, например в посоката, насърчавана от ЕСПЧ с цитираните решения, ако установи нарушение на чл.32, ал.1 от Конституцията във вр. с чл.8 от ЕСПЧ. Според чл.151, ал.2 от Конституцията на РБългария обявеният за противоконституционен акт не се прилага от

деня на влизане на решението в сила. Право на законодателна инициатива имат всеки народен представител и Министерският съвет (чл.87, ал.1 от Конституцията). Според Устройствения си правилник Министерството на правосъдието само подготвя проекти на закони, изменения и допълнения в сферата на правото и съдебната власт, които след това се обсъждат и одобряват от Министерския съвет и се внасят в Народното събрание за гласуване.

В заключение, неудовлетворените човешки потребности на ищеца Г. К. да води нормален хетеросексуален живот, докато се намира в затвора С., към момента не се ползват с правна защита в Република България и исковата молба за обезщетение, поради това, че е лишен от подобна възможност като неоснователна и недоказана следва да се отхвърли.

При този изход на спора на основание чл. 143, ал. 4 от АПК на ответника Министерство на правосъдието следва да бъде присъдено исканото юрисконсултско възнаграждение в минималния размер от 100 лева при прилагане на чл. 78, ал. 8 от ГПК във връзка с чл. 144 от АПК и на чл. 37 от Закона за правната помощ във връзка с чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК вр. с чл.203 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ исковата молба на К. Г. В., находящ се в затвора С. срещу Министерството на правосъдието на Република България, с която е претендира изплащане на обезщетение от 4 000 000лв. за причинени неимуществени вреди, изразяващи се във вредни последици за здравето и психиката му от това, че е лишен от възможността за нормален сексуален живот в затвора, в който се намира от 7г., 10м. и 12 дни към датата на подаване на ИМ, в нарушение на правото на ЕС, чл.3,5,8,9,13,14, от ЕКЗПЧ, чл.47 и 48 от Хартата на ЕС.

ОСЪЖДА К. Г. В. ЕГН [ЕГН] **ДА ЗАПЛАТИ** на Министерството на правосъдието на Република България сума в размер 100.00 /сто/ лева - юрисконсултско възнаграждение.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в 14 - дневен срок.

СЪДИЯ: